

Aftenturen til Øland

Ølands hovedbygning fra gårdspladsen.

Når aftenturen d. 4. august i år var henlagt til et besøg på Øland, skyldtes det ikke mangel på steder i Sydthy.

Men Øland har altid haft en vis tilknytning til Sydthy kommune, ikke mindst, da den hørte sammen med Irup, og en del af dens fæstegods lå i Sydthy.

Desværre eksisterer der ikke ret mange af Ølands godsarkivalier. Vi har ledt med lys og lygte, for at spore disse skifte- og fæsteprotokoller, da der eksisterer registre til disse på Landsarkivet i Viborg. De savnes ellers meget af alle, der forsker i slægtens og egnens historie.

Trap Danmark, og Historisk Årbog for Thisted Amt har følgende oplysninger om Øland og dens historie:

Øland tilhørte Globerne allerede i 1300-tallet. Poul Glob overdrog den i 1348 til sin hustru Margrete tillige med alt sit gods i Hassing herred, som erstatning for hendes arvegods, som han havde solgt til anden side.

Poul Glob havde antagelig deltaget i oprøret mod kongen i 1365, idet han sammen med Niels, Jens, Anders, Laurens og Peder Glob måtte afstå Øland til Valdemar Atterdag, der samme år fik tilskødet fru Helenes ret til Øland. Senere synes Øland at være forlenet til Peder Galskyt, som døde der i 1476.

I 1477 modtog hans hustrus søster Ingeborg Ottesdatter Stampe (Klarupgård), Øland som pantelån af Kronen i 10 år for 100 mark. 1479 nævnes hendes mand Jes Andersen i Øland, han skrev sig ellers til Elsted og Movtrup.

Blandt de mange øvrige der nævnes på Øland er: bl.a. fra Børglum, Stygge Krumpen i 1511, Godske Spend, Niels Kjeldsen Juel 1546 - 1571, Margrete Sandbjerg 1571 - 1580. Claus Kaas 1580 - 1627, Iver Prip 1627 - 1630. Jørgen Seefeldt 1641 - 1666. Chr. Helwerschou 1689 - 1732. Frederik Thestrup 1732 - 1758. Niels Aars 1758 - 1774. Peder Lauridsen Lillelund 1775 - 1789. Chr. Lassen Winther 1789 - 1795. En stor del af gården blev udstykket i den tid, hvor Hans Peter Ingerslev havde den i 1795 - 1797 og Anders Sørensen, Irup i tiden 1797 - 1800. Anders Stigaard 1800 - 1802 og derefter igen Anders Sørensen 1802 - 1831. C.L. Godskesen 1831 - 1841. Martin Shibbye 1841 - 1855. C.E.A. Steen 1855 - 1863. Derefter fik den senere så kendte Kristen Mortensen Nyby, Øland. Han drænede og opdyrkede store arealer bl.a. sumpen, hvorved Voldstedet igen blev frilagt vest for Hovedbygningen. I Lunden omkring Voldstedet er der rejst en mindesten for Nyby, som ejede gården fra 1863 - 1909. Han solgte gården til Kristian Wilhelm Fibiger 1909 - 1948. Der igen solgte gården til sønnen Steen Fibiger 1948 - 1955. Øland ejedes herefter af Harald Nielsen, Koldbygård, som igen solgte den videre til R. Christensen 1955 - 1959. J. M. Brüel købte gården 1959 og fru Brüel bor fortsat på gården, der dog er solgt til Oda og Kresten Pedersen i 1989, der således er de nuværende ejere.

Dette var kun små korte oplysninger om Øland.

Museumspædagog Svend Sørensen ledede

Ølands hovedbygning set fra haven.

rundturen for de 120 deltagere, som interesseret lyttede til de historiske fakta især om Kr. M. Nyby og Fibigerslægtens tid på Øland.

Vi sluttede i haven hvor man drak den medbragte kaffe.

I denne fine lidt kølige aften lyttede vi til Herdis og Johannes Alstrups harmonikamusik. Desuden fortalte Johs. Alstrup en lille sandfærdig beretning om hans første møde med en markpresser på Øland. Endnu en hyggelig aften i samvær med vore medlemmer var til ende.

E.M.

Kilde: Sydthy Årbog 1998, side 110-111.